

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Deprem Haberlerinde Dil, Değer ve Söylem

Language, Value, and Discourse in Earthquake News

Yusuf GÖKKAPLAN

Doç. Dr., Kapadokya Üniversitesi, İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, Nevşehir/Türkiye
yusuf.gokkaplan@kapadokya.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-6515-4762

Öz: Enformasyon çağı olarak adlandırabileceğimiz 21. yüzyılda insanoğlunun en sık ihtiyaç duyduğu şey bilgidir. Ulaşılabilir bilgi yaratmak, bu bilginin paylaşılmasını sağlamak ve bilgiyi doğru hedefe aktarmak enformasyon kuramının önemli özelliklerinden biridir. Basit anlamda haber verme olarak ifade edilebilecek bu süreçte “haber” olgusu dikkate değerdir. Çünkü haber, insanın etrafındaki olayları algılama biçiminin de temel bir göstergesidir. Bu nedenle bir şeyin anlamlandırılması ve anlaşılabilmesi için doğru bilgi veya haber büyük öneme sahiptir. Medya teknolojilerinin hızla gelişmesi, bilgi ve haberin küresel bir nitelik kazanmasını da sağlamıştır. Bilgi ve haber, gelişen teknoloji sayesinde neredeyse sınırsız erişim olanağına ulaşmıştır. Bu durum, bilginin veya haberin değerinin sorgulanmasını da beraberinde getirmektedir. Haber değeri, medyanın bir olaya ne kadar önem vereceğini belirleyen özelliktir. Bir haberi değerli kılan şeylerden biri de sunum biçimi ve o haberin aktarımında kullanılan dildir. Bu çalışmada Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve asrın felaketi olarak nitelendirilen depreme dair yapılan haberler dil, değer ve söylem çerçevesinde ele alınacaktır. Söz konusu haberlerin haber değeri üzerinde durulacak, haber değerinin söylem üzerindeki etkisi eleştirel söylem analizi yöntemiyle değerlendirilecektir. Yöntem olarak Galtung ve Ruge'un “Haber Değeri Kriterleri” ile Wittgenstein'in “Dil Oyunları Kuramı” işletilecektir. Bu çalışmanın medya ve iletişim çalışmaları, dil bilimi, kültür bilimi gibi farklı disiplinlerin bir arada çalışabileceği, özgün çalışmaların ortaya konulabileceği noktasında örnek olması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, deprem haberleri, söylem, dil oyunu, Ludwig Wittgenstein.

Abstract: In the 21st century, often referred to as the Information Age, the most essential need for humanity is knowledge. Creating accessible information, ensuring its dissemination, and delivering it to the right audience are key aspects of information theory. In this process, which can simply be defined as informing, the concept of “news” is particularly significant. News serves as a fundamental indicator of how people perceive events around them. Therefore, accurate information or news is crucial for understanding and making sense of things. The rapid advancement of media technologies has given information and news a global character. Thanks to technological developments, news and information have become almost universally accessible. This has also led to discussions about their value. News value determines the importance media outlets assign to an event. One of the factors that make news valuable is its presentation and the language used in its transmission. This study examines news reports on the Kahramanmaraş earthquake, described as the disaster of the century, in terms of language, value, and discourse. It will analyze news value and its impact on discourse through critical discourse analysis. The study applies Galtung and Ruge's “News Value Criteria” and Wittgenstein's “Language Games Theory,” aiming to serve as an interdisciplinary reference for media studies, linguistics, and cultural studies.

Keywords: Earthquake, earthquake news, discourse, language game, Ludwig Wittgenstein.

Geliş Tarihi:26.03.2025

Kabul Tarihi:30.08.2025

Yayın Tarihi:31.08.2025

Atıf: Gökcaplan, N. (2025). Deprem haberlerinde dil, değer ve söylem. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 806-816. Doi: 10.33437/ksusbd.1666040

GİRİŞ

Enformasyon çağı olarak adlandırabileceğimiz 21. yüzyılda insanoğlunun en sık ihtiyaç duyduğu şey bilgidir. İnsanların bilme ve haberdar olma isteği onu farklı kaynaklara yönlendirmiştir. Ulaşılabilir bilgi yaratmak, bu bilginin paylaşılmasını sağlamak ve bilgiyi doğru hedefe aktarmak enformasyon kuramının önemli özelliklerinden biridir. Basit anlamda haber verme olarak ifade edilebilecek bu süreçte “haber” olgusu dikkate değerdir. Çünkü haber, insanın etrafındaki olayları algılama biçiminin de temel bir göstergesidir. Bu nedenle bir şeyin anlamlandırılması ve anlaşılabilmesi için doğru bilgi veya haber büyük öneme sahiptir.

Medya teknolojilerinin hızla gelişmesi, bilgi ve haberin küresel bir nitelik kazanmasını da sağlamıştır. Bilgi ve haber, internet aracılığı ile neredeyse sınırsız erişim olanağına ulaşmıştır. Bu özellik, ilk bakışta olumlu gibi görülse de zaman içerisinde bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Haber alma ihtiyacı ile harekete geçen insanlar doğru veya yanlış, gerçek veya yalan birçok bilgi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durum bilginin veya haberin nitelikli olması durumunu zorunlu kılmıştır. Günümüz medya kanallarında yer alan bilgi ve haberlere bakıldığında bu zorunluluğa pek de dikkat edilmediği görülmektedir. Bu durum bilgi veya haber değerinin sorgulanmasını da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda “haber değeri kavramı” dikkat çeken bir unsur olarak ele alınmalıdır. Haber değeri, medyanın bir olaya ne kadar önem vereceğini belirleyen özelliktir. Türkiye’deki medya kanallarında bu özelliğe ne kadar dikkat edildiği üzerinde durulması gereken başka bir konu olmakla birlikte bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Çünkü haber sosyolojik, medyatik ve dilik verilerin bir arada bulunduğu disiplinler arası yaklaşımlarla ele alınması gereken bir alandır.

Bu çalışmada Kahramanmaraş’ta meydana gelen ve “asrın felaketi” olarak nitelendirilen depreme dair yapılan haberler, dil ve söylem çerçevesinde ele alınacaktır. Söz konusu haberlerin haber değerlerinin söylemi üzerinde durulacak ve haber değerinin söylem üzerindeki etkisi eleştirel söylem analizi yöntemi ile değerlendirilecektir. Bunun yanı sıra haberlerin söylem aracılığı ile değer ve farkındalık yaratması, duygu ve düşünceleri harekete geçirmesi gibi unsurların da üzerinde durulması ve örneklendirilmesi planlanmaktadır. Aynı zamanda haberin sadece bir kitle iletişimi veya medya unsuru değil sosyal bir olgu olarak toplumu etkileyen bir dil malzemesi olduğu da ortaya konulmuş olacaktır. Bu çalışmanın medya ve iletişim, dil bilimi ve kültür bilimi gibi farklı disiplinlerin bir arada ele alınmasına özgün çıktılarının ortaya konulabilmesi noktasında örnek olabileceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın yönteminde iki farklı kuram ele alınarak karma bir uygulama yöntemi tercih edilecektir. Deprem haberleri Johann Galtung ve Meri Ruge’un haber değeri kriterleri çerçevesinde değerlendirilecek, söz konusu kriterler doğrultusunda bir değere sahip olan haberler ise Ludwig Wittgenstein’in dil oyunları düşüncesi çerçevesinde ele alınacaktır. Sonuç olarak haberlerdeki değer-dil-düşünce kavramları arasındaki tutarlılık incelenecektir. Bu kapsamda değeri olan bir haberdeki dil kullanımının etkisi ortaya konulmuş olacaktır.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı bir haberin değerini oluşturan unsurların sunumu ve aktarımı sırasında dilin çok boyutlu kullanımını örneklerle açıklamaktır. Her bir haber geniş kitlelere yayılmakta ve izleyicilerin dikkatini çekebilecek bir şekilde kurgulanmaktadır. Bu kurguda dil kullanımı, izleyicinin dili algılaması, verilmek istenen mesajı kendi düşünce dünyası ile ilişkilendirerek anlamlandırması ve nihayetinde zihninde bir tasavvur olarak yer alması da üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Bu çalışmanın hedeflerinde biri de bu önemli kuramsal bir çerçevede ele alarak bu alanda yapılacak çalışmalara bir model oluşturmaktır.

KAPSAM

Çalışmanın kapsamı ulusal gazeteler ve sosyal medya mecraları üzerinden aktarılan haberler ile sınırlandırılacaktır. Gazete haberlerinin manşetleri ve ilk sayfalarında yer alan haber metinleri, sosyal medya üzerinden alınan haber metinlerinin ise paylaşıldığı şekli çalışmaya dâhil edilecektir.

BULGULAR

Haber veya Bilgi Aktarımı

Haber, bir olay ve bir olgu üzerine edinilen bilgi, iletişim veya yayın organlarıyla verilen bilgi, bilgi (GTS) tanımları ile verilmektedir. Haber almak ise kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek (GTS) tanımı ile verilmiştir. Her iki tanımda da alıcı tarafın pasif olduğu gerçeği dikkat çekmektedir.

Depreme dair haberler, olayın ilk zamanlarında yurt içi ve yurt dışı basın ve yayın organları tarafından, sosyal medya kanalları üzerinden gerek prime time kuşağında gerekse de “trend topic”lerde gündem olmaya devam etmiş ve 7/24 zaman sıklığıyla gündemde tutulmuştur. Bu durum, bu konuda bilgi ve haber arayanlar için kolay ulaşılabilirliği beraberinde getirmiştir. Yani pasif konumdaki alıcı her türlü bilgiye kısa süre içerisinde ulaşabilmektedir.

Depremde haberin ortaya çıkarılması veya yayılmasında sarf edilen çabanın fazla olmadığı ifade edilebilir. Nitekim büyük bir olayın belli bir eşiğin üzerine çıkarak kendiliğinden yayılması durumu da söz konusudur. Haberlerin yayılması için uluslararası ve ulusal yayın kuruluşlarının haberci ve gazetecilerini gerekli donanım ve araçlarla bölgeye göndermesi, bölgede yapılacak olan yayının kesintisiz aktarılabilmesi için ihtiyaç duyulacak alt yapı desteği, gazeteci, haberci ve diğer tüm çalışanları yapacakları kişisel harcamalardan doğacak masraflar bilginin maliyetini doğrudan etkilemektedir. Mümkün olan en kısa sürede, en ucuz bir şekilde haberi aktarmak en etkili söylemi seçmeyi de beraberinde getirmektedir.

Deprem haberlerinde öne çıkan en büyük özellik web sağlayıcılarının, yani sosyal medyanın kullanımı olmuştur. Basın ve yayın organları tarafından bölgede yapılan, bölge halkının veya oraya sonradan ulaşan vatandaşlar tarafından sosyal medya üzerinden paylaşılan haberler, haberlerin güvenilirliği ve doğruluğu üzerinde de etkili olmuştur. Bu durum, haber değerini artıran önemli bir faktör olarak değerlendirilebilir ve izleyicinin tarafsız haber almasına da katkı sağlamaktadır.

Tüm bu dinamiklerin bir arada bulunduğu bir ortamda asıl konu bilginin veya haberin doğru algılanabilmesidir. Hem haberin hem de söylemin kurgusunda dikkate alınması gereken asıl konunun nasıl ifade edildiği olmalıdır. Söylemlerde de sıkça görebileceğimiz bir ifade olan “deprem ülkesi” aslında bilginin de bu yönde işlenebileceğinin net bir göstergesidir. Bu bağlamda depremle ilgili kavramların zihinde karşılık bulması ya da bulamaması gibi bir durumun algı yönetimini de etkilediği net olarak görülebilecektir. Ülkemizde daha önce yaşanan depremlerin de bu türden bir haberin ve neticesinde oluşacak bilgilerin işlenmesinde etkili olacağı da şüphesizdir.

Deprem haberlerinin doğru kurgulanması gerekir. Bilgi aktarımı veya haber verilmesi için kurgulanan bu süreç önemli bir aşama olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda birincil kaynağın önce afet alanı sonra halk olduğu ifade edilebilir. Halkın içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında yoğun bir haber üretimi söz konusu olmuştur. Bu aşamada kaynak olarak değerlendirilen noktanın haber üretme kaygısından uzak bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Burada bilginin üretilmesi yani haberin bir çağrı niteliği ile alıcıya ulaştırılmasının istenmesinde oluşabilecek söylem ve iletişim sorunlarının yaşanması muhtemeldir. Bu bağlamda yapılan tüm kodlamaların da bu bakış açısıyla değerlendirilmesi gerekmektedir.

Deprem sonrasında yapılan haberler daha çok bölgedeki gelişmeler ve iyileşmelerin aktarılması üzerine kurgulanmıştır. Buradaki temel gaye bölge dışında bilgi ve haber arayan kimselerin bilme ihtiyacını karşılamaya yöneliktir. Bölgeden gelen haber ve taleplere göre yardım göndermek, destek olmak için bölgeye hareket etmek gibi eylemlerin doğmasını hızlandırmıştır. Bu doğrultuda üretilen bir haberin beraberinde getirdiği organizasyon problemleri de yine bilgi verme ve haber aktarma yoluyla ihtiyaç doğrultusunda yenilenecek ve düzenlenecektir. Bu çerçevede nesnel olarak bakıldığında bilginin üretimi, hataların düzeltilmesi ve bir amaç doğrultusunda kodlanması sürecinin doğru çizgide ilerlemediği açıkça görülmektedir.

Bu veriler genel olarak enformasyon yani bilgi toplumu kavramı çerçevesinde değerlendirilebilecektir. Gordon Marshall, enformasyon toplumunu, “ulusal ve uluslararası düzeydeki iletişimi kolaylaştırmak ve kütüphanelere, veri arşivlerine, özel kuruluşların ya da kamu kurumlarının kontrolündeki diğer enformasyon kaynaklarına kolay bir şekilde erişimin sağlanabilmesi için

bilgisayarların ve telekomünikasyon araçlarının yaygın olarak kullanıldığı bir toplum” olarak ifade eder (2003: 199).

Bu görüş çerçevesinde dikkat çeken en önemli kanalların sosyal medya kanalları olduğu görülmektedir. Yazılan twitler, oluşturulan post ve hikâyeler, açılan canlı yayınlar bunlara en iyi örneklerdir. Bölgede oluşan elektrik kesintisi, telekomünikasyon alt yapısındaki beklenmeyen sorunlar da bu kanalların kullanımını zorunlu kılmıştır. Bölgedeki afetzedeler kendi imkânları ile sınırlı derecede yardım çağrısında bulunabilmişler bazı asılsız ve isnatsız haberler herhangi bir kontrolden geçmeden doğrudan milyonlara ulaşmış ve bazı durumlarda beraberinde kaos getirmiştir. Bu durum karşısında ulusal ve uluslararası haber merkezleri tarafından bölgenin ihtiyaç duyduğu yayın ekipmanları bölgeye gönderilmiş, gönderilen tecrübeli haberciler elzem ihtiyaçlar için acil yardım çağrısı yapmış ve kaosun kısmen de olsa çözülmesine yardımcı olmuşlardır. Ayrıca bu durum doğru bilgilendirmenin ve söylemin önemini de göstermektedir.

Haber Oluşturma

Bir haberin oluşturulmasındaki ilk aşamada ‘eşik bekçiliği’ kavramı öne çıkmaktadır. Eşik bekçiliği eylemi, bir haberi aktaran kimsenin kişiliği, dünya görüşü, tercihleri, ön kabulleri, peşin hükümleri, bilişsel önsözleri, sezgileri, değer yargıları, eğilimleri, ilgileri, tutumları ahlak ilkeleri, düşünme çerçeveleri, karar verme stratejileri gibi bağımsız değişkenlerin yanı sıra mesleki, kurumsal, geleneksel, tarihî, sosyal, siyasi, iktisadi ve kültürel değerler sistemindeki aracı değişkenlerdir (Keepplinger, 1989). Bu aşama oldukça önemlidir, haberin kaynaktan sonraki ilk durağı olarak yorumlanabilir. Eşik bekçileri, haber seçimi sürecinde değişik bilgi kanallarından ve kaynaklardan gelen haber, bilgi ve yorumları toplamak, tasnif etmek, karşılaştırmak, değerlendirmek, yeniden işlemek ve yayımlamaktadır. Haber toplama, reddetme, onaylama, işleme ve sunma yetkilerine sahip muhabirler, yazı işleri müdürleri, genel yayın yönetmenleri, medyada çalışan diğer iletişimciler veya medya sahipleri eşik bekçiliği rolünü üstlenebilirler. Eşik bekçiliği eylemini yönlendiren ve şekillendiren tesirler çok çeşitli olabilir.

Bir haber kaynağından çıkıp eşik bekçisine geldikten sonra mevcut haberin değişmesi veya haberin mevcut şart ve duruma göre güncellenerek sunulması ihtimal dâhilindedir. Bir haberin değiştirilmesi veya bozulmasının sebepleri millî menfaatleri koruma kaygısından, gazeteciler veya medya kurumlarının konuyla ilgili bilgisizliğine kadar çok geniş bir yelpaze içinde ele alınabilir. Haberin

sunum ve ifade biçiminin değişmesi haberin hedef kitleye anlatmak istedikleri ile de doğru orantılıdır. Söz gelimi, kitle iletişim araçları basit haberleri karmaşık haberlere tercih etmektedir. Buna rağmen karmaşık haberlerin yayımlanması söz konusu olduğunda, basit ve anlaşılır bir söylem ve aktarım biçimi tercih edilmektedir. Bunun yanı sıra alıcının haberle özdeşleşmesi de beklenir, haberin söylemi ve kurgusu da bu özdeşleştirmenin üzerine inşa edilir. Böylelikle hedef kitle kendisinden bir şeyler bulan, kendi dünya görüşüne hitap eden bir haberle karşılaştığında onunla özdeşleşir. Son olarak da bir haberin hedef kitledeki heyecan, çatışma, drama duygularını uyandırması beklenir. Haber ileten kanallar ise bu türden haberleri yayımlama eğilimindedirler.

Söz konusu değişkenleri bir olayın haber değerinin anlaşılması için bir ölçüğe dönüştüren Östgaard, sonuç olarak kitle iletişim araçlarının mevcut durumu koruma, siyaseti güçlü şahısların davranışı olarak yorumlama eğiliminde olduğu, medyanın dünyayı olduğundan farklı, çatışma yüklü olarak yansıttığı, kitle iletişim araçlarının dünyanın gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler şeklinde iki zıt kutba ayrılmasını destekleme eğiliminde olduğu (1965: 55) görüşünü ortaya atmıştır.

Haber Değeri

Galtung ve Ruge (1965), haber değerini belirleyen 12 kriter sunar. Bu kriterler, bir olayın medyada yer alıp almayacağını etkileyen temel faktörlerdir. Bu faktörler genel olarak değerlendirildiğinde deprem haberlerinin haber değeri taşıdığını söyleyebiliriz.

Kahramanmaraş Depremi merkezinde yapılan haberler; haber ve bilgi verme, haber oluşturma kavramları çerçevesinde “haber değeri” kavramı ile yorumlanması da mümkündür. Haberin kaynağından, eşik beklisine ulaşması, belirli kıstaslar çerçevesinde değerlendirilerek alıcıya aktarılması söz konusu haberlerin bir değer ile kurgulandığının da göstergesidir. Söz gelimi bir devlet kurumu da olan TRT’nin haber sunumlarında görebileceğimiz “Kahramanmaraş Depremi Asrın Felaketi Olarak Literatüre Girdi” sloganı aslında bir ülkeyi derinden etkileyen bir doğal felaketin önce habere sonra da söyleme dönüşmesinin net bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Haberlerin geneli “felaket” söylemi üzerine kurgulanmıştır. 7.7 ve 7.6 şiddetinde, birbirinin peşi sıra gerçekleşen ve sadece belirli bir şehri değil de çok büyük bir bölgeyi etkileyen, çok hasarlı bir deprem olarak aktarılmıştır. Haberin sıklığı ele alındığında 7/24 canlı yayınların düzenli bir haber akışı içerisinde aylarca yer aldığı söylenebilir. Haberin eşik değeri ülkede olağanüstü hâl ilan edilecek kadar büyük bir olayın neticesi olarak yorumlanabilir.

Bir haberin değeri o haberde açıklığın olmasını ve belirsizliğin olmamasıyla da doğru orantılıdır. Bu bağlamda sadece TV kanalları değil radyolar, sosyal medyanın her kanalı, bu kanallar üzerinden yapılan bireysel canlı yayınlar zaman zaman şeffaflık ve açıklıkla belirsizliği de beraberinde getirmiştir. Haberlerin anlamlı olması genellikle duygusal ve manevi yönden büyük bir etki ile izah edilebilir. Ülkenin büyük bir bölgesinde binlerce insanın yaşamını yitirmesiyle, çok ciddi maddi manevi zararların yaşanmasıyla sonuçlanan felaket millî birlik ve beraberlik anlayışı ile tek yürek olarak atlatılmaya çalışıldı. Ülkenin dört bir yanından binlerce insan bölgeye yardıma koştu. Bütün bunlar, haberin iletiği kitlenin tek bir anlam çerçevesinde birleştiğinin de göstergesi olarak yorumlanabilir.

Haber değerinde önemli diğer bir başlık da uyumdur. Bu haberin hedef kitleye sunumu ile de doğru orantılıdır. Bu bağlamda kayıpların görsellerinin paylaşılması, halkta infial yaratacak söylem ve ifadelerden kaçınılması uyum başlığında incelenebilir.

Bir haberdeki değer onun ansızın meydana gelme durumu ile de yakından ilgilidir. Habere konu felaketin sabaha karşı saat 4:17 de gerçekleşmesi, olayın şoku ve yaşanan büyük acı ile mücadele eden insanların hemen peşinden gelen yeni bir depremi yaşaması büyük acı ve endişe yaratmıştı. Beklenmeyen bu durum “yüz yılın felaketi” sloganına ek olarak “yüz yılın acısı” şeklinde anılmasını da beraberinde getirmiştir. Bir haberin sürekliliği de değeri ile doğru orantılıdır. Aslında “deprem ülkesi” adlandırması deprem ile ilgili haberlerin sürekliliğini de beraberinde getirmiştir. Sürekli

depremlerin yaşandığı bir coğrafyada 99 depreminden sonra en büyük deprem olarak nitelendirilmesi de bu durumla ifade edilebilir.

Bu bağlamda değerlendirilebilecek bir önemli unsur da negatiftir. Bu bağlamda değerlendirebilecek olumsuz olaylar (şiddet, felaket, kriz) daha fazla haber değeri taşımaktadır. Söz gelimi deprem haberleri ile sıkça gündeme gelen yağma ve hırsızlık haberleri bir negatiflik göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu durum haber değerini artırırken toplumsal olarak çözülmesi güç durumların oluşmasına da sebebiyet vermiştir.

Galtung ve Ruge'un Haber Değeri Kriterleri ile Wittgenstein'in Dil Oyunları Kuramı Arasındaki İlişki

Haber değeri yaratmada dil kullanımı da dikkate değer bir unsurdur. Haberin anlatmak istediği mesajı topluma aktarma hususunda, dil önemli bir aktör olarak görev alır. Bu bağlamda Galtung ve Ruge'un (1965), haber değerini belirlediği 12 kriterin sunulmasında dil ile ilişkilendirme yapılması mümkündür. Bir olayın medyada yer alıp almayacağını belirleyen bu kriterlerde dilin bir düşünce ve kültür taşıyıcısı olarak yer aldığı düşünülmektedir. Dilin bu bağlamdaki işlevi Wittgenstein'in dil oyunları kuramı ile ele alınabilir. Bu kuram çerçevesinde dilin anlamını toplumsal bağlamdaki kullanımına göre açıklamak mümkündür (Wittgenstein, 1953). Ortak bir çerçevede değerlendirildiğinde dil oyunları, haber üretimi ve anlamlandırma süreçlerinin dinamiklerini daha derinlemesine kavramak için bir çerçeve sunabilecektir. Bu bağlamda Galtung ve Ruge'un (1965) 12 kriterini dil oyunları çerçevesinde incelendiğinde;

Zamansallık (Frequency)

Bir olayın haber döngüsüyle uyumlu olması, onun daha fazla haber değeri taşımasını sağlar. Zamana duyarlı, "şimdi"ye odaklanan olaylar daha hızlı haber olur. Zamansallık, dil oyunlarının bağlamında anlamın zamana bağlı olarak değişmesiyle ilgilidir. (Galtung & Ruge, 1965) Wittgenstein'a göre, bir ifadenin anlamı, o ifadenin kullanım zamanına ve yerel bağlamına göre şekillenir. Örneğin, bir deprem haberinin anında iletilmesi, "şimdi"nin dil oyununda oynanabilirliğini artırır (Wittgenstein, 1953). 7 Şubat 2023 tarihinde yayınlanan Milliyet Gazetesinin 1. sayfasında "Felaketin İzleri Siliniyor" manşeti ile verilen haberde kullanılan dil buna örnek gösterilebilir. Şimdiki zaman eki ile çekimlenmiş bir fiil ile verilen manşetten sonra gelen haberde de benzer bir durum görülmektedir. Haberin içeriğinde "Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından arama-kurtarma çalışmaları hızla devam ediyor. Enkaz altından çıkarılan yaralı hastanelere sevk edilirken, bölgede barınma ve gıda ihtiyaçları için seferberlik ilan edildi. Yetkililer, depremzedelere yardım ulaştırmak için tüm imkânların seferber edildiğini belirtti (Milliyet Gazetesi, 7 Şubat 2023)". Haberin içeriğinde kullanılan dil kısa bir süre içerisinde gerçekleşen olayların "şimdi" yapıldığını göstermektedir. Haberdeki zamansallık kavramı ile içeriğin sunulmasında kullanılan dilde de uyum görülmektedir.

Eşik (Threshold)

Bir olayın büyüklüğü arttıkça haber değeri de artar. Büyük ölçekli bir felaket, küçük ölçekli bir olaydan daha fazla dikkat çeker (Galtung & Ruge, 1965). Dil oyunlarında, bir olayın büyüklüğü, topluluğun dil oyununu ne kadar etkilediği ile ilgilidir. Büyük olaylar, dil oyunundaki kuralları ihlal ederek daha fazla anlam yaratır (Glock, 1996). Örneğin, bir ulusal felaket, dil oyunundaki normların dışına çıkar ve böylece daha anlamlı hâle gelir (Glock, 1996). Sözcü Gazetesinin 7 Şubat 2023 tarihinde yayımladığı 1. sayfada "Depremde Büyük Yıkım" manşeti ile verilen haber bu duruma örnek gösterilebilir. Haber içeriği "depremler sonucunda Türkiye'de en az 50.783, Suriye'de ise en az 8.476 kişi hayatını kaybetti. Toplamda 122 binden fazla kişi yaralandı. Depremlerin ardından büyüklüğü 6.7'ye kadar varan 45 binden fazla artçı sarsıntı gerçekleşti (Milliyet Gazetesi, 7 Şubat 2023)." şeklindedir. Haberde verilen sayısal değerler olayın etki alanının büyüklüğünü ve felaketin boyutunu anlatmak için tercih edilmiştir.

Çarpıcılık (Unambiguity)

Haber değeri taşıyan olaylar genellikle açık ve anlaşılır olmalıdır. Karmaşık veya belirsiz olaylar daha az dikkat çeker (Galtung & Ruge, 1965), bu durumda haberin anlaşılması da güçleşeceğinden değer ile ters orantılı bir durum görülebilir. Wittgenstein, dil oyunlarında anlamın açıklıkla doğrudan bağlantılı olduğunu belirtir. Belirsiz ifadeler, dil oyununda oynanabilir değildir; bu nedenle, çarpıcı olmayan bir olay haber değeri taşımaz. Açık bir şekilde ifade edilen bir olay, daha fazla anlam yaratır ve haber, dil oyununda oynanabilir bir hâle gelir (Wittgenstein, 1953).

Yeni Şafak Gazetesinde "Türkiye Tek Yürek" manşeti ile verilen haberde bu durum net bir şekilde görülebilecektir: "Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Türkiye genelinde yardım seferberliği başladı. Sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve vatandaşlar depremzedeler için yardım toplama ve dağıtma çalışmalarına katılıyor. Yetkililer, bölgedeki ihtiyaçların hızla karşılanması için koordineli bir şekilde çalıştıklarını ifade etti (Yeni Şafak gazetesi, 7 Şubat 2023)." Bu haberde sloganı destekleyecek nitelikte bir içerik verilmiştir. Türkiye'nin tek yürek vurgusu açık ve anlaşılır bir anlam çağrıştırmıştır. İçerik ile de desteklenen bu düşüncede tüm kurum ve kuruluşların yardım içerisinde olduğu aktarılmıştır. Bu haberin insanlarda birlik ve beraberlik duygusu uyandırması hedeflenmiştir. Dolayısıyla hedefin de net anlaşılabilmesi için açık ve net söylemler tercih edilmiştir.

Beklenmezlik (Unexpectedness)

Sıra dışı veya şaşırtıcı olaylar, öngörülebilir olanlardan daha fazla haber değeri taşır (Galtung & Ruge, 1965). Buna paralel olarak beklenmedik olaylar, dil oyunlarının kurallarını bozarak dikkat çeker. Wittgenstein, dil oyunlarının rutinlere dayandığını belirtir. Beklenmedik bir olay, bu rutinin ihlali olarak algılanır ve bu nedenle toplumsal anlam yaratımı açısından daha önemlidir (Carey, 1989).

Milliyet Gazetesinin "Kıyamet Gibi" manşeti ile verdiği ilk sayfa haberinde aslında olayın ön görülemeyeceği ve beklenmezliği vurgulanmıştır. Haber içeriğinde "10 kent yerle bir... İlk deprem Türkiye tarihinde kayıtlara geçen en büyük ikinci deprem oldu. 13,5 milyon kişinin yaşadığı bölgeyi yıkan depremlerin ardından 4. seviye alarmla yurt dışından yardım talep edildi. Doğu Anadolu Fayı'ndaki ilk kırılmanın 130 atom bombası büyüklüğünde etkiye neden olduğu hesaplanıyor. Suriye'de de yıkıma yol açan deprem komşu ülkelerde hissedildi. Depremi merkez üssü Kahramanmaraş'ta hasar büyük" (Milliyet Gazetesi, 7 Şubat 2023)". Bu haberde en büyük ikinci deprem söylemi hem bir rutini hem de beklenmeyen bir durumu örneklendirebilir. Fakat yurt dışından yardım talep edilmesi, 130 atom bombası gücünde etkiye neden olması aslında bu afetin hiç beklenmediğini de göstermektedir.

Kültürel Yakınlık (Cultural Proximity)

Bir olayın hedef kitlenin kültürüyle ilişkili olması, haber değerini artırır (Galtung & Ruge, 1965). Wittgenstein'in dil oyunları kuramı, dilin anlamının topluluğa özgü olduğunu vurgular. Bir olay, topluluğun dil oyunuyla ne kadar bağlantılıysa o kadar anlamlı hâle gelir. Örneğin, bir toplumun kültürel bağlamına uymayan bir olay, dil oyununda anlam bulmakta zorlanır (Wittgenstein, 1953). Bu bağlamda derde ortak olmak, birlik ve beraberlik içerisinde olmak kavramlarının vurgulandığı haberler dikkat çekmektedir. Söz gelimi, Türkgün Gazetesinin 7 Şubat 2023 tarihli gazetesine atılan "Yüreğimiz Yandı" manşeti ve hemen altında yer verilen "Türkiye, iki büyük depremle sarsıldı. Kahramanmaraş'ta pazartesi sabah 04.17'de 7,7; saat 13.24'te ise 7.6 büyüklüğünde meydana gelen iki depremde Kahramanmaraş, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Gaziantep, Şanlıurfa Adıyaman, Malatya ve Hatay'da binlerce bina yıkıldı. Türkiye, felaket için seferber oldu." haberi bir milletin tamamını derinden etkileyen bir olay vurgusu ile haber metni olarak aktarılmıştır.

Yine aynı tarihte Gündem Kıbrıs Gazetesinin ilk sayfasında yer alan "Seninleyiz Türkiyem!" manşeti de bu bağlama örnek gösterilebilir. Manşet altında yer alan haberin "KKTC'de deprem bölgesi için seferberlik... Türkiye'de meydana gelen yıkıcı depremlerin ardından tüm KKTC deprem bölgesine yardımlar ulaştırmak için seferber oldu. Erzak, battaniye, kıyafet ve temizlik malzemesi gibi ürünleri belediyelere ulaştıran vatandaşlar, depremin yaralarının en kısa sürede sarılması için ellerinden ne geliyorsa yapmaya hazır olduklarını ifade ettiler." içeriği ile verilmesi de kültürel yakınlık kavramı ile ifade edilebilecektir.

Anlamlılık (Meaningfulness)

Olayın hedef kitlenin değerleri ve bağlamıyla ilişkilendirilmesi haber değerini artırır (Galtung & Ruge, 1965). Anlamlılık, Wittgenstein'in dil oyunlarında "anlamın kullanımdan doğduğu" fikriyle ilişkilidir. Bir olay, topluluğun değerlerine ve normlarına uygun olduğunda, dil oyununda anlam yaratır. Bu, haberin dil oyunundaki kullanılabilirliğini artırır (Wittgenstein, 1953). Ortak ulus bilincine sahip devletlerin kötü zamanlarda birbirine destek olması komşuluktan öte bir durum olarak düşünülmelidir. Aydınlik Gazetesinin 07 Şubat 2023 tarihinde "Türk Milletiyiz Felaketin Üstesinden Geliriz" manşeti ile verdiği haberin içeriğinin "Deprem önce Pazarcık'ta 7,7 ardından Elbistan'da 7,6 ile vurdu. Türk milleti ve devleti seferber oldu. Yurdun dört bir yanından kurtarma ekipleri bölgeye akın etti. Vatandaşlar da yardım için kolları sıvadı." şeklinde oluşturulması da bu durumu destekler niteliktedir. Seferber olmak, kolları sıvamak, akın etmek ifadelerinin kullanılması anlamlılık kavramına örnek gösterilebilecektir.

Elit Kişiler (Elite People)

Güçlü, ünlü veya nüfuzlu kişilerle ilgili haberler daha fazla dikkat çeker (Galtung & Ruge, 1965). Elit kişiler, topluluğun dil oyununda "otorite figürleri" olarak görülür. Bu figürlerle ilgili olaylar, topluluğun anlam dünyasında daha fazla yer bulur. Wittgenstein, dil oyunlarının topluluğun kabul ettiği otoritelere dayandığını belirtir (Schudson, 2003). Türkiye'deki ulusal haber kanallarında sunulan tartışma programlarında, gazetelerdeki köşe yazılarında veya röportaj olarak en çok yer verilen unsur ünlü veya nüfuzlu kişilerdir. Özellikle deprem konusunda uluslararası düzeyde bilinen Prof. Dr. Celal Şengör, Prof. Dr. Naci Görür, Prof. Dr. Övgün Ahmet Ercan, Şükrü Ersoy, Prof. Dr. Şener Üşümezsoy gibi önemli isimlerin sıkça haber aktarımında yer aldığı görülmektedir. Söz konusu isimler tarafından yapılan açıklamalar gerek bilimsel düzeyde olsun gerekse medyatik söylemler olsun hedef kitle tarafından ilgiyle takip edilerek beğeni ile karşılanmaktadır. Bu isimlerin açıklamaları X veya Instagram gibi sosyal medya platformlarında sık sık gündem olmaktadır. Bu durum da adı geçen bilim adamlarının sosyal medya hesaplarının ünlü fenomen hesaplarına yakın bir seviyeye gelmesini sağlamıştır.

Elit Uluslar (Elite Nations)

Güçlü uluslarla ilgili olaylar, diğer uluslara kıyasla daha fazla haber değeri taşır (Galtung & Ruge, 1965). Elit uluslar, küresel dil oyunlarında otorite figürleri gibidir. Wittgenstein'in toplumsal bağlamda anlam yaratımı üzerine yaptığı vurgular, güçlü ulusların küresel dil oyunundaki yerini açıklar (Carey, 1989). Ülkemizi etkileyen depremin biraz güneydeki sınır komşumuz Suriye'yi de etkilediği, mal ve can kayıplarının da olduğu bilinmekteydi. Milliyet Gazetesindeki "Kıyamet Gibi" manşetinin altında yer alan haberde "Suriye'de de yıkıma yol açan deprem komşu ülkelerde hissedildi." (Milliyet Gazetesi, 7 Şubat 2023) ifadesi "de" bağlacı ile ilk habere ulanmış ve asıl unsur konumunda tutulmamıştır. Türkiye Gazetesindeki "Kıyamet Gibi" manşetinin altında yer alan haberde "Sarsıntı Suriye, Mısır, İsrail, hatta Gürcistan'dan bile hissedildi." ifadesi de Türkiye'nin elit uluslar kavramı içerisinde konumlandırıldığının göstergesidir.

Negatiflik (Negativity)

Olumsuz olaylar (şiddet, felaket, kriz) daha fazla haber değeri taşır (Galtung & Ruge, 1965). Negatif olaylar, dil oyunundaki normları ve düzeni ihlal eder. Wittgenstein, dil oyunlarının düzenli kurallara dayandığını vurgular; bu kuralların ihlali, dil oyununda daha fazla dikkat çeker ve anlam yaratır (Akt. Eco, 1976). Deprem haberlerinde belki de en sık görülen durumlardan biri de negatifliktir. Akşam Gazetesinin ilk sayfasında yer alan "Çifte Depreme 2316 can verdik.", "130 Atom Bombası Gücünde... Prof. Dr. Ahmet Ercan, yeryüzünde böyle bir deprem işleyişinin görülmediğini söyledi. Ercan, depremin 130 atom bombası gücünde olduğunu söyledi." söylemleri, Yeni Şafak Gazetesinde ilk sayfada yer alan "121 km'lik yarı oluştu.", "10 şehri vurdu.", "Artçılar 1 yıl sürebilir." gibi ifadeler de negatiflik kavramı çerçevesinde yorumlanabilmektedir.

Devamlılık (Continuity)

Daha önce dikkat çeken bir olayın devamı haber değeri taşır (Galtung & Ruge, 1965). Wittgenstein, anlamın bağlama dayalı süreklilik gerektirdiğini vurgular. Bir olayın devamı, dil oyununda önceki anlamlarla ilişkilendirilerek anlam yaratmaya devam eder (Wittgenstein, 1953). Sonsöz Gazetesinin ilk sayfasında yer alan "Son 23 Yılın En Büyük Depremi", Milliyet Gazetesinde ilk sayfa haberinde "İlk

deprem Türkiye tarihinde kayıtlara geçen en büyük ikinci deprem oldu.” ifadeleri depremlerin sık görüldüğü, deprem bağlamında üretilen yeni anlamları bir süreklilik veya devam eden bir akış içerisinde olduğu düşüncesini de beraberinde getirir. Depremden sonra neredeyse tüm haber aktarım kanallarında “Türkiye bir deprem ülkesidir!” söylemi de bu çerçevede devamlılık ile ele alınabilir. Ayrıca elit kişiler başlığı altında zikredilen kişilerin dönem dönem depremle ilgili açıklamalar yapmaları, bu açıklamaların hem sosyal medya aracılığıyla hem de haber kanalları üzerinden hedef kitleye aktarılması haber değeri yaratan unsurlar olarak değerlendirilebileceği gibi devamlılık kavramı çerçevesinde değerlendirmek mümkündür.

Kompozisyon (Composition)

Haberlerin genel dengesi içinde bir olayın yer bulması (Galtung & Ruge, 1965). Bu başlık aniden oluşan bir olayın genel bir kompozisyona yayılması durumu ile de ifade edilebilir. Wittgenstein’in dil oyunlarında denge ve uyum, anlam yaratımı için kritik öneme sahiptir. Haberlerin kompozisyonu, dil oyunundaki denge kurallarını yansıtır (Glock, 1996). Deprem haberlerinde sıkça görülen “kıyamet, felaket, asrın felaketi, yüz yılın felaketi, yüz yılın acısı, ne büyük acı, peş peşe felaket, felaketin üstesinden geliriz, yıkıldık...” gibi söylemler genel olarak haberin kompozisyonu olarak düşünülebilir.

Görsellik (Visuality)

Olayın görselleştirilebilir olması, haber değerini artırır (Galtung & Ruge, 1965). Wittgenstein’in erken dönem teorileri (Tractatus) anlamın görsel temsil üzerinden oluşturulmasını açıklar. Görsellik, dil oyunlarında doğrudan anlam yaratmanın bir aracı olarak kullanılabilir (Wittgenstein, 1921). Bu durum gerek basılı medyada olsun gerek kitle iletişim kanalları üzerinden aktarılan haberlerde olsun çok sık kullanılan bir durumdur. Aşağıda yer verilen görsellerde de yıkımın boyutu, afetzede halkın durumu ve genel kompozisyonun aktarımı açık bir şekilde görülebilmektedir.

Yukarıdaki ilk sayfalarda da görüldüğü gibi yıkılan binalar arasındaki sayısal veriler, enkaz altından çıkarılan insanlar, bir yas söylemi olarak siyah sayfa kullanımı anlam yaratma aracı olarak değerlendirilebilecek aktarımlardır. Bu durumda haberlerde görsel kullanımının sadece bir canlandırma veya somutlaştırma unsuru değil bunun yanı sıra hedef kitlenin anlam dünyasına etki ederek yeni bir anlam oluşturma işlevi de dikkate alınmalıdır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Haber değeri kavramının dil oyunları kuramı çerçevesinde ele alındığı bölümlerde bir haberin dil ve anlatım ile ne kadar etkili bir hale gelebileceği ifade edilmeye çalışılmıştır. 21. yüzyılın bilgi çağı olarak nitelendirildiği günümüzde bilginin hedef kitleye ulaşmasından ziyade nasıl ulaştığı dikkate

değer bir durumdur. Henüz her evde televizyonun olmadığı, hiçbir özel kanalın bulunmadığı TRT'nin belirli saat aralıklarında yayın yapabilen tek kanal olduğu dönemlerde sunulan haberlere inanılması ve dikkate alınması kaçınılmazdı. Eleştirel bir nazarla bakılsa dahi muhakemenin yapılamıyor oluşu ve imkânsızlıklar haber aktarımında çeşitliliği de etkilemekteydi. 1989 da Star TV'nin yayın hayatına başlaması ile farklı fikirlerin farklı seslerin biraz daha farklı tekniklerle sunulması hedef kitlenin değerlendirme yapabilmesini de beraberinde getirmiştir. Zamanla hem devlet hem de özel TV kanallarının artması, internet, sosyal medya, yazılı basının yaygınlaşması çeşitli seçeneklerde haber alma durumunu da beraberinde getirmiştir.

Bilgi akışının ve aktarımının fazla olduğu dönemlerde bilgi kirliliğinin de ziyadesiyle fazla olduğu görülmektedir. Bu araştırmada ele alınan haberlerin aktarımında kullanılan dilin bazı koşul ve durumlarda nasıl şekillenebileceği ve ifade edilebileceği ise elzem bir durumdur. Henüz üzerinden birkaç yıl geçmiş olsa da doğrusu veya yanlışı ile hedef kitleye aktarılan haberlerin çarpıcı sonuçlarına tanık olunmuştur. Şüphesiz yardım etme düşüncesi ile aktarılan haberlerin doğru bir bağlamda, doğru bir kompozisyon içerisinde ve doğru bir dil ile aktarılmasının ne denli önemli olduğu gerçeği ile de yüzleşilmiştir.

Bu çalışma neticesinde haber ve dil kavramları çağdaş iki kuram çerçevesinde değerlendirilmiş ve sonuç olarak şu çıktılarına ulaşılmıştır:

Galtung ve Ruge'un kriterleri genel çerçevede Wittgenstein'in dil oyunları kuramıyla ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda haber değerini belirleyen kriterler, toplumsal dil oyunlarında anlam yaratımını ve iletişim süreçlerini açıklamak için kullanılabilir. Haber değeri kriterleri ile Wittgenstein'in dil oyunları kuramı arasındaki bağlantı, hem dilin kullanımı hem de kullanılan dil aracılığı ile toplumsal anlam yaratımı bakımından çok boyutlu bir işlevselliğe sahiptir. Bu işlevsellik hem haberlerin nasıl seçildiğini hem de bu seçimlerin toplumsal bağlamda nasıl anlam kazandığını açıklamada önemli ipuçları sunmaktadır. Bu bağlamda haber değeri ve anlam yaratımı Wittgenstein'in dil oyunları kuramı çerçevesinde ele alındığında anlamın kullanımdan doğduğu savunulabilir. Bu durumda Galtung ve Ruge'un haber değeri kriterleri, bir olayın toplumsal dil oyununda yer alıp almayacağını belirleyen bir filtre olarak işlev görebilecektir. Örneğin, "zamansallık" ve "beklenmediklik" gibi kriterler, bir olayın belirli bir döneme ait toplumsal ilgiyi çekebilmesi için uygun bir dil oyununda nasıl anlam kazandığını gösterir. Dil oyunları, bu anlamın oluştuğu sosyal sahneyi temsil eder.

Haber değeri, bağlamsallık çerçevesinde ele alındığında haber değeri kriterleri ile dil oyunları arasındaki en kritik bağın, "bağlamsallık" ilkesi olduğu söylenebilir. Çünkü Wittgenstein, dilin anlamının bağlamdan bağımsız olmadığını savunmaktadır. Benzer bir şekilde, bir olayın "kültürel yakınlık" ya da "anlamlılık" kriterlerine uygunluğu, o olayın toplumsal bağlamıyla doğrudan ilişkili olarak haber değerini belirleyebilir. Ayrıca toplumun değerlerine, normlarına ve mevcut dil oyunlarına uygun olan olaylar, bu dil oyunları içinde daha kolay anlam bulabilir ve haberleştirilmeye uygun hâle de getirilebilir.

Haberlerin dilsel ve toplumsal yönetim organı olarak kullanılması da mümkündür. Galtung ve Ruge'un "elit kişiler" ve "elit uluslar" kriterleri, dil oyunlarındaki otorite figürlerinin merkezî rolünü vurgular. Wittgenstein'in dil oyunları kuramı, toplumsal otoritelerin dil oyunlarındaki kuralların oluşumunda katkı ve etki sahibi olabileceğini ifade eder. Benzer bir durum haberlerde otorite figürlerine verilen ağırlıkta da ortaya çıkar, burada ortaya çıkan düşünce figürlerin dil oyunlarındaki norm belirleyici rollerinden kaynaklanabilir. Aynı zamanda, haber kriterleri içerisinde yer alan "negatiflik" gibi kriterler, dil oyunlarındaki kural ihlallerinin daha fazla dikkat çekici olmasıyla da açıklanabilir.

Haberlerin sürekliliği ve dil oyunları da üzerinde durulabilecek önemli bir çıktıdır. Haberlerin "devamlılık" kriteriyle Wittgenstein'in dil oyunlarındaki anlam yaratımı süreci birbirine paralel doğrultuda ilerleyebilir. Tekrar eden bir olayın haberleştirilmesi, dil oyunu bağlamında daha önce yaratılmış anlamların sürekliliğini sağlayabilecektir. Bu, dil oyunlarının anlam yaratımında kolektif hafıza ve toplumsal kullanımın rolünü de göstermektedir.

Görsellik ve Wittgenstein'in *Tractatus*'taki erken dönem fikirleri de her iki kuram açısından dikkat çekici ortak bir özelliktir. Wittgenstein'in erken dönem çalışması olan *Tractatus Logico-Philosophicus*'ta (1921), anlamın görselleştirme yoluyla oluştuğuna dair önemli çıkarımlar yer almaktadır. Galtung ve Ruge'un haber değerindeki "görsellik" kriteri, olayların dil oyunlarında daha kolay anlam bulması için

görsel temsillerin rolünü vurgular. Haberlerin görsel materyallerle desteklenmesi, anlamı daha somut hâle getirerek toplumsal algıyı etkiler. Sonuç olarak doğru bir görsel temsil daha doğru bir anlamın oluşmasında etkili olacaktır.

Genel olarak Wittgenstein'in dil oyunları kuramı, toplumsal anlamın yaratılmasında dilin ve bağlamın merkezî rolünü vurgular. Galtung ve Ruge'un haber değeri kriterleri, bir olayın bu toplumsal anlam yaratma mekanizmaları içindeki oynanabilirliğini belirleyen kuralları temsil eder. Haberler, bir topluluğun mevcut dil oyunlarına uygun olduğu ölçüde dikkat çeker ve anlam kazanır. Bu nedenle, bu iki kuram arasındaki bağlantı, medyanın anlam yaratımındaki temel dinamikleri açıklamak için çok değerlidir.

KAYNAKÇA

Carey, J. W. (1989). *Communication as culture: Essays on media and society*. Routledge.

Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Indiana University Press.

Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64-91. <https://doi.org/10.1177/002234336500200104>

Glock, H.-J. (1996). *A Wittgenstein dictionary*. Blackwell.

Kepplinger, H. M. (1989). Reviews. *European Journal of Communication*, 4(4), 508-509. <https://doi.org/10.1177/0267323189004004014>.

Östgaard, E. (1965). Factors Influencing the Flow of News. *Journal of Peace Research*, 2 (1), 39-63. <https://doi.org/10.1177/002234336500200103>.

Schudson, M. (2003). *The sociology of news*. W.W. Norton.

Wittgenstein, L. (1921). *Tractatus Logico-Philosophicus*. Routledge & Kegan Paul.

Wittgenstein, L. (1953). *Philosophical Investigations* (G. E. M. Anscombe, Trans.). Basil Blackwell.

İnternet Kaynakları

Link-1 <https://gazetecilikenstitusu.wordpress.com/2017/09/15/johann-galtung-ve-meri-rugeun-haber-degeri-kriterleri/>

Link-2 <https://tr.b2press.com/kutuphane/22/haber-degeri-nedir>

Link-3 <https://www.sabah.com.tr/yazarlar/perspektif/baki-laleoglu/2023/02/11/verilerle-6-subat-depremleri-ve-ozellikleri>

Link-4 Milliyet Gazetesi- <https://gazetearsivi.milliyet.com.tr/>

Link-5 Takvim Gazetesi- <https://www.takvim.com.tr/arsiv?date=>

Link 6- Yeni Şafak Gazetesi- https://www.gastearsivi.com/gazete/yeni_safak

Link 7- Posta Gazetesi- <https://www.posta.com.tr/bilim-teknoloji/tum-gazeteler-bir-tik-uzaginda-2270581>

Link 8- Cumhuriyet Gazetesi - <https://egazete.cumhuriyet.com.tr/yayinlar>

Link 9- Fanatik Gazetesi- <https://www.fanatik.com.tr/arama/?q=arsiv>

Link 10- Sonsöz Gazetesi- <https://sonsoz.com.tr/arsiv>